

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI
NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI**

«TASDIQLAYMAN»

**O`quv ishlari bo`yicha rektor
muovini _____dots. Izbosarov B.F**

**GEOGRAFIYA KAFEDRASI
«UMUMIY YER BILIMI»**

**FANIDAN TALABALAR MUSTAQIL ISHINI TASHKIL ETISH,
NAZORAT QILISH VA BAHOLASH**

(5140500 -Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari ta'lim yo`nalishi)

**Talabalar mustaqil ishini tashkil etish, nazorat qilish va baholash tartibi
kafedra yig`ilishining 2009 yil 28 avgustdagi 1- sonli bayonnomasi bilan
tasdiqlangan.**

Navoiy-2009

“Tasdiqlayman”
Kafedra mudiri _____
 _____ **08. 2009**

“Umumiy yer bilimi” fanidan ishchi dastur bajarilishining kalendar tematik rejasi

T/r	Mavzu nomlari	Mashg’ulot turi	Ajratilgan vaqt	Talaba mustaqil ishi mavzusi va mazmuni	Hisobot shakli	Bajarilishi haqida ma’lumot		O’qituvchi imzosi
						Soat	Oy va kun	
1.	Fanlar tizimi.Geografiya fanlari tizimi	Ma’ruza	2	-	-	-		
2.	Umumiy yer bilimi fanining rivojlanish tarixi.Fanning maqsad va vazifalari.	Ma’ruza	2	Dunyoning geosentrik va geliosentrik tizimlari haqidagi ta’limotlar.	Referat	2		
3.	Koinot haqida tushuncha	Ma’ruza	2	Kosmos-koinot – olam, bizning galaktika	Konspektla shtirish, chizma chizish	4		
4.	Quyosh tizimi.Quyosh. Sayyoralar.Oy	Ma’ruza	2	Quyosh sistemasi uning gallaktiga tutgan o`rni, kattaligi, tuzilishi	Konspektla shtirish, chizma chizish	2		
5.	Quyosh va sayyoralarning kelib chiqishi haqida gipotezalar	Ma’ruza	2	Planetalarining ta’rifini yozish, ularni yer bilan taqqoslash.	Yozma ish	4		

6.	Yerning sayyora sifatidagi ta'rifi	Ma'ruza	2	Yerning shakli va kattaligining geografik ahamiyati, Yer – Oy izimi.	Adabiyotlar bilan ishlash	2		
7.	Yerning harakati va uning geografik oqibatlari	Ma'ruza	2	Quyoshni kuzatish orqali tush chizig'ini topish.	Kuzatish o'tkazish	2		
8.	Magnitosfera	Ma'ruza	2	Yer magnetizmi xususiyatlari	Yozma ish	2		
9.	Geografik qobiq va uning xususiyatlari	Ma'ruza	2					
10.	Litosfera. Yer po'stining tuzilishi.	Ma'ruza	2	Litosfera to'risida tushuncha	Savol-javob	2		
11.	Geoxronologik jadval. Platformalar, geosinklinallar. Asosiy tog' hosil bo'lish bosqichlari	Ma'ruza	2	-	-	-		
12.	Rel'yef. Rel'yef hosil qiluvchi omillar.	Ma'ruza	2	Rel'yef shakllari va rel'yef hosil qiluvchi jarayonlar	Savol-javob	4		
13.	Tog'lar va ularning turlari	Ma'ruza	2	Morfostruktura va morfoskulptura rel'yef shakllari	Konspektla shtirish,	2		
14.	Tekisliklar va ularning turlari	Ma'ruza	2	Karst rel'yef shakllari, vujudga kelishi, tarqalishi	Konspektla shtirish,	2		
15.	Morfoskulptura rel'yef shakllari	Ma'ruza	2	Surilma rel'yef shakllari,	Kuzatish o'tkazish	2		

				morfologiyasi tuzilishi tarqalishi				
16.	Geografik xaritalar bilan ishlash	Amaliy	2	Muzloq rel`ef shakllari	Ta`rif yozish	2		
17.	Koinot haqida umumiy tushuncha	Amaliy	2	Eol rel`ef shakllari va ularning hosil bo`lishidagi asosiy omillar	Savol- javob	2		
18.	Quyosh sistemasi haqida umumiy tushuncha	Amaliy	2	-	-	-		
19.	Yerning shakli va kattaligi	Amaliy	2	Dunyo okeani tubi rel`efi	Referat	4		
20.	Yerning o`z o`qi atrofida aylanishi va uning geografik ahamiyati	Amaliy	2	Suv osti rel`ef shakllari okeandagi tizmalar	Xaritasini chizish, jadval tuzish	2		
21.	Yerning quyosh atrofidagi harakati va uning oqibatlar	Amaliy	2	Dunyo okeani suv massalari.	Jadval tuzish, ta`rif yozish	4		
22.	Vaqtini hisoblash va uni o`lchash birliklari haqida tushuncha	Amaliy	2	Dunyo okeanining tabiiy resurslari va ulardan foydalanish	Referat	2		
23.	Yer yuzasining tuzilishi	Amaliy	2	-	-	-		
24.	Geografik qobiq	Amaliy	2	-	-	-		
25.	Yerning ichki tuzilishi Yer po`stining tarkibi	Amaliy	2	-	-	-		
26.	Rel`yef hosil qiluvchi omillar	Amaliy	2	Yerning quyosh	Konspektla	2		

				atrofida aylanish sabablari va uning geografik oqibatlari.	shtirish,			
27.	Quruqlikning geotektura va morfostruktura rel'yefi	Amaliy	2	Qirg'oqlar rel'efi	Konspektla shtirish, chizma chizish	4		
28.	Daryo vodiysining rel'yefi	Amaliy	2	Amudaryo va Sirdaryoning gidralogik ta'rifini yozish	Jadval tuzish, ta'rif yozish	2		
29.	Karst rel'yefi	Amaliy	2	Maxalliy daryolarning to'yinish tiplari	Jadval tuzish	2		
30.	Okean tagining rel'yefi	Amaliy	2	-	-	-		
	Jami: Jumladan: ma'ruza Amaliy mashg'ulot Mustaqil ish		116 30 30 56					

“Umumiy yer bilimi” fanidan ishchi dastur bajarilishining kalendar tematik rejasi

T/r	Mavzu nomlari	Mashg'ul ot turi	Ajrat ilgan vaqt	Talaba mustaqil ishi mavzusi va mazmuni	Hisobot shakli	Bajarilishi haqida ma'lumot		O'qituvchi imzosi
						Soat	Oy va kun	
1	Gidrosferaning tuzilishi. Suvning aylanma harakati	Ma'ruza	2	-	-	-		
2	Dunyo okeani. Okean suvlari xususiyati	Ma'ruza	2	-	-	-		
3	Yer osti va yer usti suvlari	Ma'ruza	2	-	-	-		
4	Ko'llar, botqoqlar, suv omborlari. Muzliklar	Ma'ruza	2	Ko'llar va ularning tiplari va hosil bo'lishi	Jadval tuzish, ta'rif yozish	4		
5	Atmosfera. Atmosferaning tuzilishi va tarkibi.	Ma'ruza	2	Atmosferaning landshaft qobig'i uchun ahamiyati	Adabiyotlar bilan ishlash	4		
6	Havo massalari	Ma'ruza	2	-	-	-		
7	Quyosh radiatsiyasi	Ma'ruza	2	Quyosh radiatsiyasi, issiqlik balansi, radiasiya balansini o'rganish	Konspektlashtirish	2		
8	Atmosfera bosimi. Shamollar. Siklon va antisiklonlar.	Ma'ruza	2	Izoterma, izodiyeta, gradient, izobara, barik	Konspektlashtirish,	4		

				tushunchalarini o`rganish				
9	Ob- havo va iqlim	Ma`ruza	2	Kondensatsiya sublimasiya, tushunchalarni o`rganish	Konspe ktlashtir ish	4		
10	Biosfera haqida tushuncha. Organizmlar. Ekologik omillar	Ma`ruza	2	Tabiat va jamiyat munosabatlari	Konspe ktlashtir ish	2		
11	Geografik qobiqning ko`ndalang tabaqalanish omillari. Issiqlik mintaqalari	Ma`ruza	2	Tabiiy sharoit va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish	Adabiy otlar bilan ishlash	4		
12	Iqlim mintaqalari. Tabiat zonalari	Ma`ruza	2	Yer yuzi iqlim mintaqalari	Xaritasi ni chizish, jadval tuzish	4		
13	Geografik qobiqning rivojlanish manbalari. Fanerozoyga geografik qobiqning rivojlanishi	Ma`ruza	2	Geografik qobiqning rivojlanishi	Savol- javob	2		
14	Insonni geografik jarayonlarga ta`siri. Atrof-muhit monitoringi	Ma`ruza	2	Hozirgi zamon geografiyasining dolzarb muammolari	Ta`rif yozish	4		
15	Geografik bashorat	Ma`ruza	2	Landshaft haqida tushuncha uning komponentlari	Konspe ktlashtir ish,	2		
16	Gidrosferaning qismlari	Amaliy	2	-	-	-		

17	Dunyo okeani Dunyo okeani suvining harakatlari	Amaliy	2	-	-	-		
18	Yer osti suvlari	Amaliy	2	-	-	-		
19	Daryolar va ular havzalarining morfometriyasi Daryo suvining harakati	Amaliy	2	-	-	-		
20	Oqim va uning omillari	Amaliy	2	-	-	-		
21	Ko'llar Muzliklar	Amaliy	2	-	-	-		
22	Atmosferaning tuzilishi	Amaliy	2	-	-	-		
23	Quyosh radiatsiyasi	Amaliy	2	-	-	-		
24	Havo va tuproq harorati	Amaliy	2	-	-	-		
25	Yog'inlar Shamollar	Amaliy	2	Passat, antipassat, musson va briz shamollari.	Konspe ktlashtir ish	2		
26	Atmosfera sirkulyatsiyasi Ob-havo va iqlim	Amaliy	2	Sutkalik, haftalik, oylik ob- havo ma'lumotlarini o'rganish	Kuzatis h o'tkazis h	4		
27	Iqlim	Amaliy	2	Atmosfera sirkulyasiyasining iqlim xosil bo'lishidagi axamiyati.	Referat	4		
28	Biosfera yerning hayot qobig'i Tirik organizmlarning tabiatdagi roli	Amaliy	2	Tabiiy komplekslar haqida tushuncha	Ta'rif yozish	2		
29	Geografik qobiq eng yirik tabiiy	Amaliy	2	Geografik qobiqning	Konspe	4		

	majmua Geografik landshaft va ning unsurlari			differansiyalanishi	ktlashtir ish,			
30	Jamiyatning rivojlanishida geografik muhitning roli Tabiiy resurslar va ulardan foydalanish	Amaliy	2	Tabiiy geografik rayonlashtirish	Jadval tuzish, ta`rif yozish	4		
	Jami: Jumladan: ma'ruza Amaliy mashg'ulot Mustaqil ish		116 30 30 56					

«Shaharlar va qishloqlar geografiyasi» fanidan reyting ishlanmasi va baholash mezonlari
REYTING ISHLANMASI

Nazorat turi	Nazorat shakllari	Har bir nazorat uchun belgilangan maksimal ball	Nazoratlar soni	Nazorat shakllari bo'yicha belgilangan maksimal ball
Joriy nazorat (J.N.)	1.Kartadan so`rash	2,75	8	22
	2. Topshiriq bajarish	2,55	9	23
Jami			17	45
Oraliq nazorat (O.N.)	1. Test	5x2	1	10
	2. Kollokvium	15x2	2	30
Jami			3	40
Yakuniy nazorat (YA.N)	Og'zaki so'rov	15	1	15
Hammasi			21	100

Umumiy Yer bilimi fanidan BAHOLASH MEZONLARI

Umumiy Yer bilimi Fani reja bo'yicha I-II- semestrda o'tiladi. Kurs bo'yicha umumiy yuklama 232 soat.»Umumiy Yer bilimi» 1-kurs davomida 120 soatlik auditoriya mashg'ulotlari – 60 soat ma'ruza va 60 soat Amaliy mashg'ulot , 112 soat mustaqil ish tarzida olib boriladi.

I – semestrda 30 soat ma'ruza, 30 soat Amaliy mashg'ulot, jami 60 soat auditoriya mashg'uloti va 56 soat mustaqil ta'lim.

II –semestrda 30 soat ma'ruza, 30 soat Amaliy mashg'ulot, jami 60 soat auditoriya mashg'uloti va 56 soat mustaqil ta'lim.

Har bir semestrda joriy nazorat 45 ball, oraliq nazorat 40 ball – shundan 10 ball mustaqil ta'lim.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil ish oraliq nazorat ichida bir marta olinadi va o' referat tarzida himoya qilinadi. Maksimal 10 ball bilan belgilanadi. Mavzu bo'yicha eqori maksimal balni olish uchun talaba quyidagilarga amal qilgan bo'lishi kerak:

- Yangi bilimlarni mustaqil tarza puxta o'zlashtirish ko'nikmalariga ega bo'lishi;
- Kerakli ma'lumotlarni izlab topish, qulay usullar va vositalarni aniqlash;
- Axborot manzillari va manba'laridan foydalanish;
- An'anaviy o'quv va ilmiy adabiyotlar, me'yoriy xujjatlar bilan tanishish;
- Elektron o'quv adabiyotlar va am'lumotlar banki bilan ishlash;
- Internet tarmog'idan maqsadli foydalanish, byerilgan topshiriqning ratsional yechimini belgilash;
- Ma'lumotlar ba'zasini tahlil etish;
- Ish natijalarini ekspertyzaga tayyorlash va eksperty xulosasi asosida qayta ishlash, topshiriqlarni bajarishda tizximli va ijodiy yondoshish;
- Ishlab chiqilgan echim, loyiha yoki g'oyani asoslash va mutaxassislar jamoasida himoya qilish.

Mustaqil ta'lim referat usulida so'raladi. Talabalar bilimini baholashda quyidagi namunaviy mezonlar inobatga olinadi:

«A'lo» baho (9-10 ball)- xulosa va qaror qabal qilish, ijodiy fikrlay olish, mustaqil mushohada yuritish, amalda qullay olish mohiyatini tushunish, bilish, aytib berish, tasavvurga ega bo'lish;

«Yaxshi»baho (7-8 ball) – mustaqil mushohada yuritish, amalda qo'llay olish, mohiyatini tushunish, bioish, aytib berish, tasavvurga ega bo'lish;

«Qoniqarli» (5-6 ball) – mohiyatini tushunish, bilish, aytib berish, tasavvurga ega bo'lish;

«Qoniqarsiz» (0-4 ball) – aniq tasavvurga ega emaslik, bilmaslik

Umumiy Yer bilimi fanidan BAHOLASH MEZONLARI

Umumiy Yer bilimi Fani reja bo'yicha I-II- semestrda o'tiladi. Kurs bo'yicha umumiy yuklama 232 soat.»Umumiy Yer bilimi» 1-kurs davomida 120 soatlik auditoriya mashg'ulotlari – 60 soat ma'ruza va 60 soat Amaliy mashg'ulot , 112 soat mustaqil ish tarzida olib boriladi.

I – semestrda 30 soat ma'ruza, 30 soat Amaliy mashg'ulot, jami 60 soat auditoriya mashg'uloti va 56 soat mustaqil ta'lim.

II –semestrda 30 soat ma'ruza, 30 soat Amaliy mashg'ulot, jami 60 soat auditoriya mashg'uloti va 56 soat mustaqil ta'lim.
Har bir semestrda joriy nazorat 45 ball, oraliq nazorat 40 ball – shundan 10 ball mustaqil ta'lim.

Joriy nazorat

Har bir Amaliy darsda talaba maksimal ball to'playdi.

1. Amaliy qism (yozuvsiz karta, jadvallar
diagrammalar, profil tuzish, masalalar
yechish, turli chizmalar chizish)

-1 ball (1,5 ball 2 semestrda)

2. Qo'shimcha savollar

- 7 ball (cemestr davomida)

«A'lo» baho (38-45- ball) – talaba berilgan topshiriqlarni – yozuvsiz kartani to'g'ri bo'yab, diagramma, jadval, va turli chizmalarni to'g'ri chizib, masalalarni to'g'ri echsa, profilni to'g'ri tuzib, to'liq bajarsa, bajargan topshiriqlari bo'yicha bilim va ko'nikmaga ega bo'lib uni hayotga tadbiq eta olsa, og'zaki savollarga javob bersa, yozuvsiz kartadan va kartadan xatosiz to'g'ri ko'rsatib byera olsa qo'yiladi.

«Yaxshi» baho (32-37- ball) – talaba yerilgan topshiriqlarni – yozuvsiz kartani to'g'ri bo'yab, diagramma, jadval va turli chizmalarni to'g'ri chizib, masalalarni to'g'ri echsa, profilni to'g'ri chizib, to'liq bajarsa, bajargan topshiriqlari bo'yicha bilim va ko'nikmaga ega bo'lsa, og'zaki savollarga javob byersa-yu, kartadan to'g'ri ko'rsatib Byera olmasa qo'yiladi.

«Qoniqarli»(25-31- ball) – talaba berilgan Amaliy topshoriqlarni to'liq bajarmasa, berilgan qo'shimcha savollarga to'liq javob bermasa hamda kartadan to'g'ri ko'rsatib byera olmasa qo'yiladi.

«Qoniqarsiz»(0-25-ball) – talaba Amaliy topshiriqlarni bajarmasa, kartadan ko'rsatib bera olmasa qo'yiladi

.

Oraliq nazorat

Oraliq nazorat har bir semestrda 2 martadan o'tkaziladi. Oraliq nazorat test shaklida o'tkaziladi. Har bir variantda 10 tadan test savoli. Har bir savolda maksimal 1,5 ball. SHuningdek , mustaqil ish har semestrda oraliq nazorat ichida 1 martadan olinadi va u referat tarzida himoya qilinadi. Maksimal ball 10 ball bilan belgilanadi.

Yakuniy nazorat

Yakuniy nazorat og'zaki usulda olib boriladi.

«A'lo» baho (13-15 ball)- talaba barcha savollarni to'liq yoritib bersa, material bo'yicha bilim va ko'nikmaga ega bo'lib, hayotga tadbiq eta olsa, qo'shimcha savollarga to'liq javob bersa, kartadan to'g'ri ko'rsata olsa qo'yiladi.

«Yaxshi»baho (11-12 ball) – talaba barcha savollarni to'liq yorita olsa, material bo'yicha bilim va ko'nikmaga ega bo'lsa, ammo ahamiyati katta bo'lmagan xatoga yo'l qo'ysa , kartadan ayrim kamchiliklarga yo'l qo'ysa qo'yiladi.

«Qoniqarli» (8-11 ball) – talaba savollarni to'liq yorita olmasa, savollar bo'yicha asosiy tushunchaga ega bo'lsa, kartada xatoliklarga yo'l qo'ysa qo'yiladi.

«Qoniqarsiz» (0-8 ball) – talaba savollarni ochib bera olmasa, material bo'yicha bilim va ko'nikmaga ega bo'lmasa, jiddiy xatoliklarga yo'l qo'ysa, kartadan ko'rsatib bera olmasa qo'yiladi.

Talabalar mustaqil ishi bo'yicha konsultatsiyalar tashkil etish tartibi

1. Talabalar mustaqil ishi (TMI) bo'yicha konsul'tasiya darsi auditoriyadan tashqarida amalga oshirishga mo'ljallangan mustaqil ishlarni bajarish yuzasidan tegishli yo'llanmalar berish va uni bajarilishini nazorat qilib borish maqsadida tashkil qilinadi.

2. TMI bo'yicha konsul'tasiya darsi fanning kalendar-tematik rejasiga muvofiq o'tkaziladi.

3. Konsultasiya darsi tegishli fan o'qituvchisi tomonidan o'tkaziladi.

4. Fan o'qituvchisi konsultasiya darsida quyidagi ishlarni amalga oshiradi:

TMI topshiriqlarini bajarish yuzasidan tegishli yo'llanma beradi; topshiriqni bajarish rejasini tuzishga yordamlashadi; tegishli adabiyotlar va axborot manbalarini tavsiya qiladi;

TMI yuzasidan tayorlangan ishlanma, hisobot, referat, hisob-kitob va topshiriq natijalarini qabul qiladi hamda baholaydi.

5. TMI bo'yicha konsul'tasiyalar o'quv jarayonining 1 yoki 2 smenada tashkil etilishiga qarab talabalarning darsdan bo'sh vaqtlarida dars jadvaliga kiritiladi

Hafta kunlari	Juftlik	Fan nomi	Auditoriya	Mashg'ulot turi	O'qituvchining F.I.SH.
Seshanba	1	Umumiy yer bilimi	210	Amaliy mashg'ulot	Katta o'qituvchi M.M. Qodirova
	2	Umumiy yer bilimi	208	Ma'ruza	Dotsent Raxmatov Yu.B.
	3				
	4	Umumiy yer bilimi	208	Konsultatsiya	Katta o'qituvchi M.M. Qodirova

